

Linköpings kommun
bildningsnamnden@linkoping.se

Rektorn vid Anders Ljungstedts gymnasium 4 FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT
sten.lundberg@linkoping.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn av Anders Ljungstedts gymnasium 4
FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT
i Linköpings kommun

Tillsyn av Anders Ljungstedts gymnasium 4 FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT

Skolinspektionen genomför tillsyn i Linköpings kommun under hösten 2011 och våren 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Anders Ljungstedts gymnasium 4 FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT besöktes av Skolinspektionen den 17 och 19 april 2012.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att eleverna i år 3 och på flygteknikutbildningen är mycket nöjda med sin utbildning. Däremot motsvarar utbildningen i år 1 på flera sätt inte elevernas förväntningar. På ett program har det saknats såväl lärare som lokaler, vilket inneburit att eleverna inte fått den utbildning de har rätt till under den första terminen. Skolenheten har nu kommit tillrätta med dessa problem.

Eleverna har möjligheter att påverka såväl innehåll som arbetssätt i undervisningen hos flertalet lärare. Eleverna efterlyser dock en snabbare och tydligare insats från mentorer och rektorn när de tagit upp att vissa kurser kännetecknas av problem, exempelvis bristande individanpassning och stöd från lärarens sida eller bristande studiero. Vid skolenheten finns inget fungerande forum där rektorn och lärare kan diskutera frågor av betydelse för utbildningen med eleverna.

Såväl elever som lärare och rektorn beskriver att skolmiljön i vissa klasser är stökig och att det händer att kränkningar förekommer. Rektorn och lärarna vidtar åtgärder och förbättringar har skett men enligt eleverna tar det för lång tid. Skolenhetens arbete behöver stödjas av ordningsregler och en plan mot kränkande behandling som utgår från skolenhetens behov.

Inom skolenheten är arbetet med att kartlägga, utreda, tillgodose och dokumentera elevers behov av stöd på väg att finna sina former. Behovet av särskilt stöd är stort bland skolenhetens elever och i dagsläget kan man inom skolenheten inte ge särskilt stöd till samtliga elever i behov av detta.

Rektorn har kännedom om utbildningen på de olika programmen men låter arbetslagen ta ett stort ansvar för såväl den löpande verksamheten som för att utveckla utbildningen. Vid några tillfällen per läsår träffas all personal på skolenheten för att diskutera verksamheten. Arbetet på skolenhetsnivå med att planera, följa upp och utveckla utbildningen behöver emellertid bli mer systematiskt. Vidare behöver personalen och eleverna bli mer delaktiga i skolenhetens kvalitetsarbete. Rektorn behöver också ta ett större ansvar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen eftersom tillsynen visat att det finns brister inom flera områden, bland annat betygssättningen.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Anders Ljungstedts gymnasium 4 FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT i Linköpings kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till. En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken Skäl för beslut.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Linköpings kommun att senast den 2012-10-31 avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att undervisningen utgår från och omfattar examensmålen/programmålen för respektive nationellt program (16 kap. 6 § skollagen, 1 kap. 4 § 1992 års gymnasieförordning).
- Säkerställa att alla lärare anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 § skollagen, Lgy 11 2.1 Kunskaper/Lpf 94 1 Skolans värdegrund och uppgifter samt 2.1 Kunskaper).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att utformningen av elevernas inflytande anges i planeringen av verksamheten (4 kap. 4, 6 och 14 §§ skollagen).
- Se till att det vid skolenheten finns ett eller flera forum för samråd med eleverna där frågor av betydelse för utbildningen behandlas (4 kap. 13 § skollagen).

Trygghet och studiero

Skolenhetens arbete för att åstadkomma trygghet och studiero uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att ordningsregler utarbetas under medverkan av eleverna och följs upp på skolenheten (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att signaler om kränkande behandling rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att planen mot kränkande behandling innehåller en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av skolenhetens elever och vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året samt hur föregående års åtgärderna har genomförts (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Säkerställa att eleverna får det särskilda stöd som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 8 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 §).

Bedömning och betygssättning

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Säkerställa att betyg sätts då kurser avslutas (3 kap. 14 och 16 §§ och 15 kap. 22 § skollagen, 7 kap. 1 § 1992 års gymnasieförordning).
- Säkerställa att betyg utfärdas i enlighet med författningarnas krav och att föreskrifterna om betygs-kriterier följs (3 kap. 14 § och 15 kap. 24 § skollagen, 8 kap. 2 § gymnasieförordningen, 7 kap. 4 § 1992 års gymnasieförordning).

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar som pedagogisk ledare och tar heller inte tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten där resultaten omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

I detta ingår att:

- Säkerställa att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella styrdokumenten (4 kap. 5 § skollagen).
- Se till att lärarna får kontinuerlig pedagogisk ledning i syfte att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen (2 kap. 9 § skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar, Lpf 94 2.6 Rektors ansvar)
- Säkerställa att rektorn tar ansvar för och bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (4 kap. 4-5 §§ skollagen, Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar, Lpf 94 2.6 Rektors ansvar).

Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Rektorn fattar inte alltid de beslut som följer av författningarna.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med ledningsstruktur och organisering av utbildningen.

I detta ingår att:

- Se till att beslut om utökad program fattas i enlighet med författningarna (2 kap. 10 § skollagen, 4 kap. 23 § gymnasieförordningen, 5 kap. 22 § 1992 års gymnasieförordning).

Skäl för beslut

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Utbildningen är inte systematiskt inriktad på målen i läroplanen och övriga författningsbestämmelser.

Lärarna ger inte alla elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Examensmål/programmål

Enligt skollagen ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. För utbildning i gymnasieskolan som påbörjats före den 1 juli 2011 fortsätter 1992 års gymnasieförordning (1992:394) att gälla. Enligt denna förordning gäller för vart och ett av de nationella programmen programmål.

Såväl examensmål som programmål ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevernas första dag på programmet. De ska styra utbildningen och gymnasiearbetets/projektarbetets utformning och innehåll. För att programmet skall fungera som en helhet behöver lärarna samarbeta över ämnesgränserna. Gymnasiegemensamma ämnen/kärnämnen och karaktärsämnen ska sträva åt samma håll.

Genom intervjuer med elever och lärare framkommer att lärarna samverkar och varierar sin undervisning så att elevernas studieväg påverkar kurserna. Exempelvis anpassas begrepp i svenskan till det program som eleven går. På vissa program planerar arbetslagen sin undervisning i år 1 utifrån examensmålen. Däremot utgår inte undervisningen i år 2 och 3 från programmålen. Det framkommer av intervjuer med elever i år 3 att de är väl insatta i kursplanernas mål och betygskriterier. Däremot har de inte hört talas om programmålen.

Anpassning av undervisningen

Enligt läroplanen för gymnasieskolan ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Likalydande formuleringar återfinns i läroplanen för de frivilliga skolformerna, Lpf 94, som gäller för utbildning i gymnasieskolan som påbörjats före den 1 juli 2011.

Genom intervjuer med elever och lärare framkommer att generellt sett fungerar den individuella anpassningen bättre i karaktärsämnen där grupperna är mindre och eleverna i allmänhet mer motiverade. Det finns också bra exempel på hur lärare i de gymnasiegemensamma ämnena/kärnämnen ger såväl stöd som utmaningar till alla elever.

Men både elever och lärare menar att undervisningen i dessa ämnen på flera håll präglas av en "stökig" studiemiljö med bristande stöd till elever. En av anledningarna är enligt lärarna de stora elevgrupperna i ämnena matematik, engelska och svenska. Det finns emellertid lärare i matematik som lyckas anpassa undervisningen efter varje elevs behov.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste se till att examens- och program mål ligger till grund för planeringen av undervisningen tillsammans med eleverna samt att samtliga lärare anpassar undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

Författning:

1 kap. 4 § skollagen

16 kap. 6 § skollagen

1 kap. 4 § 1992 års gymnasieförordning

Lgy 11 2.1 Kunskaper

Lpf 94 1 Skolans värdegrund och uppgifter samt 2.1 Kunskaper

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande**Bedömning:**

Eleverna ges inte ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Skollagen anger att det vid varje skolenhet ska finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna. Inom ramen för ett sådant forum ska eleverna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd och för att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs. Den närmare utformningen av inflytandet ska anges i samband med den planering av verksamheten som sker inom ramen för enhetens systematiska kvalitetsarbete.

Det framkommer av intervjuer med elever och lärare att eleverna ges möjligheter att påverka arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Utformningen av elevernas inflytande är däremot inte beskrivet i planeringen av verksamheten. I dagsläget saknas forum där frågor av betydelse för elevernas utbildning kan diskuteras, exempelvis arbetet mot kränkande behandling och undervisningens kvalitet.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste se till att det vid skolenheten finns forum för samråd med eleverna samt att planeringen av elevernas inflytande anges inom ramen för skolenhetens kvalitetsarbete.

Författning:

4 kap. 4, 6 och 13–14 §§ skollagen

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolenhetens arbete för att åstadkomma trygghet och studiero uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:*Ordningsregler*

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Skolenheterna inom Anders Ljungstedts gymnasium har gemensamma ordningsregler. I skolans ordningsregler anges bland annat att mobiltelefoner ska vara avstängda eller i ljudlöst läge under lektionstid samt att rökning inom skolområdet är förbjudet. Det framkommer inte av dokumentet om eleverna har deltagit i utarbetandet.

Det framkommer av elev- och lärarintervjuer att det skiljer sig åt mellan program och mellan klasser i vilken mån skolmiljön upplevs som trygg och erbjuder studiero. Eleverna räknar med att det kan hända saker eftersom skolan är så stor. Då det uppstår konflikter är det inte alltid som någon vuxen går emellan och enligt eleverna skulle det behövas att det var fler lärare ute på rasterna. Eleverna är emellertid inte otrygga. Ett problem i flera klasser är dock att det enligt eleverna är så stökigt att det påverkar deras möjligheter att ta till sig undervisningen. Eleverna känner inte till skolans ordningsregler.

Ordningsreglerna ska bidra till en trygg skolmiljö. De måste därför vara förankrade hos såväl elever som skolans personal. De måste vara utarbetade utifrån elevernas skoldag vilket betyder att reglerna behöver följas upp och revideras kontinuerligt under medverkan av eleverna.

Skolinspektionen bedömer därför att rektorn måste se till att det för skolenheten finns ordningsregler som utarbetas under medverkan av eleverna och som följs upp inom ramen för skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

Skyldighet att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling

Av skollagen framgår att all personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Rektorn är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Skolinspektionen understryker att personalens, liksom rektorernas, anmälningsskyldighet är kopplad till huvudmannens skyldighet att skyndsamt utreda omständigheterna och vidta eventuella åtgärder utifrån de uppgivna kränkningarna. Därmed behöver anmälan till såväl rektor som till huvudman ske skyndsamt.

Vid skolenheten vidtas åtgärder när kränkningar uppstår och rektorn informeras. Rektorn är mycket engagerad i detta arbete. De kränkningar som inträffar anmäls emellertid inte till huvudmannen.

Plan mot kränkande behandling

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Det ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det framkommer av Skolverkets allmänna råd för arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (SKOLFS 2012:10), att arbetet med planen mot kränkande behandling är en del av det främjande och förebyggande arbetet. Arbetet bör bedrivas så att planen återspeglar förhållandena i varje enskild skolenhet, samt bedrivs på ett sådant sätt att planerna blir kända i verksamheten.

Anders Ljungstedts gymnasium har en likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling. Planen beskriver de främjande och förebyggande insatser som kontinuerligt genomförs i skolan samt några insatser som ska påbörjas under det kommande läsåret. Planen innehåller ingen redogörelse för hur föregående års åtgärder genomförts. Genom intervjuer med elever, lärare och elevhälsoteam framkommer att planen mot kränkande behandling inte är förankrad hos skolenhetens personal eller hos eleverna.

Linköpings kommun genomför varje år en enkät där gymnasieleverna får svara på frågor om bland annat studiemiljön. I Anders Ljungstedts gymnasiums plan hänvisas till denna kartläggning. De insatser som beskrivs i planen är emellertid gemensamma för hela skolan och några specifika insatser för skolans olika skolenheter anges inte.

Det framkommer av intervjuer med såväl elever, lärare som rektorn att skolenhetens elever framförallt umgås klass- och programvis. Undervisningen på olika program är relativt uppdelad lokalmässigt. Det är framförallt i samband med lunchrasten som eleverna möter elever på andra program än det egna. Vidare framkommer av intervjuer med elever att kränkningar tar sig olika uttryck och förekommer i olika hög grad i de olika klasserna och programmen. För att förebygga trakasserier och kränkande behandling är det därför angeläget att skolenheten genomför en kartläggning av den egna organisationen och i vilka situationer eleverna känner sig otrygga. Genom en analys av kartläggningen kan skolenhetens personal och elever identifiera problem och risker i den egna verksamheten. Analysen av kartläggningen kan sedan ligga till grund för beslut om vilka insatser som behövs för att förebygga trakasserier och kränkande behandling. Det är viktigt att kartläggningen återspeglar förhållanden på enhetsnivå men det kan även finnas inslag på skolnivå som kan leda till diskriminering eller kränkande behandling och som därför behöver behandlas i planen.

Sammantaget behöver huvudmannen säkerställa att skolenheten har en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav.

Författning:

5 kap. 5 § och 6 kap. 8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd**Bedömning:**

Särskilt stöd ges inte i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till. Åtgärdsprogrammen uppfyller inte författningarnas krav.

Motivering:*Särskilt stöd*

Enligt skollagen ska en elev ges särskilt stöd om en utredning visar att eleven är i behov av det.

Genom intervjuer med lärare, elevhälsoteam och rektorn framkommer att ett arbete har påbörjats inom skolenheten för att kartlägga, utreda, tillgodose och dokumentera elevens behov av stöd. Än så länge kännetecknas emellertid arbetet av en viss osäkerhet kring ansvarsfördelningen mellan elevens mentor, elevhälsoteamet och rektorn. Det är lärarnas och elevhälsoteamets uppfattning att en del stödinsatser sker för sent och att man inom skolenheten behöver se över vilka insatser som skolan kan erbjuda samt hur resursfördelningen ska se ut. Resurserna är inte tillräckliga enligt rektorn, lärare och elevhälsoteamet. Detta innebär att rektorn och elevhälsoteamet prioriterar vissa stödinsatser vilket leder till att vissa elever inte kan få stöd, exempelvis i karaktärsämneskurser eller av speciallärare. Det finns heller inte längre möjlighet att stödja elever som behöver få en annan studiemiljö än den vanliga klassen. Även elever beskriver att studiemiljön och upplägget av vissa kurser gör att de inte får det stöd de behöver och att de först måste få betyget Icke godkänt innan de kan få stöd.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att särskilt stöd ges i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Beslut i fråga om åtgärdsprogram får överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionen har tagit del av åtgärdsprogram för elever på skolenheten. I samtliga program är elevens behov av särskilt stöd samt skolans insatser mycket allmänt beskrivna. Av programmen framgår att för elever som studerar på programinriktat indi-

viduellt val är en generell insats att eleven "erbjuds studier på 4 år" samt "studier i liten undervisningsgrupp". Varför dessa elever är i behov av särskilt stöd framkommer inte.

I samtliga program saknas information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Detta måste tydligt framgå av ett åtgärdsprogram redan då beslutet om åtgärdsprogrammet fattas.

I åtgärdsprogrammen finns information om vem som är ansvarig handläggare, vilket exempelvis kan vara skolenhetens specialpedagog alternativt elevens mentor. Information om beslutsfattare samt besvärshänvisning saknas i åtgärdsprogrammen. Av intervju med elevhälsoteamet framkommer att det är hela teamet som beslutar om åtgärdsprogram ska utarbetas. Rektorn har i samband med Skolinspektionens tillsynsbesök delegerat beslut om utarbetade av åtgärdsprogram till skolenhetens specialpedagog. I samband med faktakontrollen har rektorn redovisat nya rutiner och en reviderad dokumentmall för beslut om åtgärdsprogram. Information om beslutsfattare och besvärshänvisning framgår nu tydligt. Skolinspektionen avstår därför från ingripande i denna del.

Genom intervjun med elevhälsoteamet och rektorn framkommer att det är elevernas mentor som är ansvarig för att skriva åtgärdsprogrammet med stöd av skolenhetens specialpedagog. Mentorerna vill emellertid inte ha denna uppgift. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka vikten av att man inom skolenheten skapar en förståelse för åtgärdsprogrammets funktion i arbetet med att säkerställa att alla elever får det stöd de behöver. Det är rektorns uppgift att tydliggöra ansvaret i processen samt följa upp att ansvarsfördelningen fungerar.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att det tydligt framgår av åtgärdsprogrammen vilka elevernas behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning:

3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning**Bedömning:**

Rektorn ser inte till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar.

Motivering:

Enligt skollagen ska betyg beslutas av den eller de lärare som ansvarar för undervisningen vid den tidpunkt då betyg ska sättas. Betyg ska sättas på varje avslutad kurs och ska bestämmas med hjälp av de kunskapskrav som har föreskrivits för en kurs.

Enligt 1992 års gymnasieförordning ska betyg sättas på varje avslutad kurs. Statens Skolverk har meddelat föreskrifter om betygskriterier. Vid betygssättning ska lärarna använda dessa.

Rektorn har sett till att lärarna fått kompetensutveckling för att bedömning och betygssättning ska fungera. Det finns i organisationen olika lösningar som ska säkerställa en rättvis och likvärdig betygssättning, exempelvis gemensam rättning av nationella prov. Av intervjuer med elever och av individuella studieplaner framgår emellertid att betyg inte alltid sätts i samband med att kursen avslutas. Vidare framkommer av intervjuer med elever och rektorn att eleverna bedöms utifrån kriterier som inte finns i de nationella styrdokumenterna i ämnet idrott och hälsa. Rektorn har diskuterat det senare med aktuella lärare men ännu har ingen förändring skett.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste säkerställa att betyg sätts i enlighet med författningarna.

Författning:

3 kap. 14 och 16 §§ samt 15 kap. 22 och 24 §§ skollagen

8 kap. 2 § gymnasieförordningen

7 kap. 1 och 4 §§ 1992 års gymnasieförordning

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen**Bedömning:**

Rektorn tar inte tillräckligt ansvar som pedagogisk ledare och tar heller inte tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten där resultaten omsätts i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:*Pedagogisk ledning*

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn har som pedagogisk ledare och som chef för lärarna enligt läroplanen det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen.

Inom skolenheten finns fyra arbetslag och varje arbetslag har en arbetslagsledare. Inom skolan finns ett skriftligt, generellt uppdrag till arbetslagsledarna. Enligt rektorn låter han arbetslagsledarna ta ett stort ansvar och han har inga systematiska träffar med dem.

Genom lärarintervjun framkommer att arbetslagen upplevs som självgående och att rektorn har ett stort förtroende för och informellt delegerat mycket till arbetslagen och lärarna. Rektorn är inte ofta ute i verksamheten och är inte drivande utan det är lärarna som utvecklar undervisningen. Om det händer något i studiemiljön, exempelvis kränkningar, tar dock rektorn tag i detta direkt.

I detta beslut finns exempel på att det dagliga arbetet vid skolenheten inte alltid är systematiskt inriktat mot att de nationella målen uppfylls. För detta har rektorn det yttersta ansvaret.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett större ansvar för att leda och samordna det pedagogiska arbetet och se till att verksamheten som helhet inriktas på att nå

de nationella målen. Se även bedömningsområdena "Undervisning och lärande", "Särskilt stöd" samt "Bedömning och betygssättning".

Systematiskt kvalitetsarbete

Av skollagen framgår att ett systematiskt kvalitetsarbete, dvs. en planering, uppföljning och utveckling av utbildningen ska genomföras på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Vid skolenheten bedrivs ett visst kvalitetsarbete. Skolenheten har ingen dokumenterad planering för läsåret 2011/2012 men rektorn har till Skolinspektionen sänt in ett utkast till kvalitetsrapport som ännu endast innehåller vissa nyckeltal. Enligt rektorn följer kvalitetsarbetet en cykel som kommer att innebära att arbetslagen vid läsårets slut diskuterar och analyserar skolenhetens kunskapsresultat och resultaten från den årliga elevenkäten. När nästa läsår börjar har man en gemensam dag för hela skolenheten för att diskutera vissa gemensamma frågor.

Enligt lärarintervjun diskuteras vissa resultat i arbetslagen och lärarna genomför kursutvärderingar. Inom flygteknikutbildningen genomförs ett omfattande kvalitetsarbete utifrån de särskilda krav som gäller för denna verksamhet.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn måste ta ansvar för och säkerställa att det bedrivs ett samlat kvalitetsarbete som utgår från skolenhetens verksamhet och resultat.

Författning:

2 kap. 9 § skollagen

4 kap 4–5 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Lpf 94 2.6 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Ledningsstruktur och organisering av utbildningen

Bedömning:

Rektorn fattar inte alltid de beslut som följer av författningarna.

Motivering:

Enligt skollagen beslutar rektorn om sin enhets inre organisation och fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar. I gymnasieförordningen anges att en elev får delta frivilligt i undervisningen i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Beslutet fattas av rektorn.

Tillsynen visar att det finns elever inom skolenheten som läser utökat program, framförallt inom flygteknikutbildningen. Rektorn har emellertid inte fattat något beslut om

utökat program. Detta innebär att rektorn inte heller tagit ställning till varje elevs förutsättningar att klara ett utökat program.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver säkerställa att beslut om utökat program fattas på ett rättssäkert sätt.

Författning:

2 kap. 10 § skollagen

4 kap. 23 § gymnasieförordningen

5 kap. 22 § 1992 års gymnasieförordning

Bakgrund

Måluppfyllelse

Nationell statistik visar att kunskapsresultaten för Anders Ljungstedts gymnasium 4 har varierat de senaste fem åren.

Läsåret 2010/2011 var den genomsnittliga betygspoängen 11,5 för elever som fullföljt utbildningen inom fordonsprogrammet, vilket var i paritet med riket. Samma år var det 62 procent av eleverna på fordonsprogrammet som blev behöriga till universitet och högskola, att jämföra med rikets 71 procent.

Inom skolenheten har resultaten för teknikprogrammet legat på en högre nivå än för fordonsprogrammet. Den genomsnittliga betygspoängen för elever som fullföljde sin utbildning inom teknikprogrammet 2010/2011 var 13,0 vilket emellertid var lägre än motsvarande värde för riket som var 14, 2 procent. Samma år blev 73 procent av eleverna behöriga till universitet och högskola, vilket var betydligt lägre än riksgenomsnittet på 90 procent.

Resultaten på det specialutformade programmet industriteknikerprogrammet visar en nedåtgående trend de senaste tre åren. Läsåret 2010/2011 var den genomsnittliga betygspoängen 12,7 och andelen behöriga till universitet och högskola 83 procent. För flygteknikerutbildningen saknas nationell statistik.

Rektorn har i den verksamhetsredogörelse som tagits fram inför Skolinspektionens tillsyn redovisat resultat från den elevenkät som varje år genomförs vid samtliga gymnasieskolor i Linköping. Resultaten är dock inte redovisade för rektorns skolenhet utan för hela skolan. I intervjuer med elever framkommer att det skiljer sig åt mellan program och mellan klasser i vilken mån skolmiljön upplevs som trygg och erbjuder studiero. Eleverna räknar med att det kan hända saker eftersom skolan är så stor. Det händer saker ibland och det är inte alltid som någon vuxen går emellan. Eleverna är emellertid inte otrygga.

Beskrivning av Anders Ljungstedts gymnasium 4 FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT

Anders Ljungstedts gymnasium 4 – FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT är en av åtta skolenheter som ingår i den kommunala gymnasieskolan Anders Ljungstedts gymnasium. Skolan leds av en gymnasiechef som tillsammans med rektorerna för skolenheterna utgör skolans ledningsgrupp. Rektorn för Anders Ljungstedts gymnasium 4 – FP, FT, IN, TE, VF, RXF, SMIT har ansvar för de nationella program som skolenheten omfattar; Fordons- och transportprogrammet, Fordonsprogrammet, Industritekniska programmet, Teknikprogrammet samt VVS- och fastighetsprogrammet samt det specialutformade programmet Industriteknikerprogrammet. Skolenheten erbjuder också den riksrekryterande yrkesutbildningen flygteknikutbildningen.

Inom skolenheten läser knappt ett tjugotal elever programinriktat individuellt val mot fordons- och transportprogrammet.

Inom fordons- och transportprogrammet erbjuds inriktningarna godshantering, lastbil och mobila maskiner samt personbil. Inom fordonsprogrammet erbjuds inriktningarna maskin- och lastbilsteknik samt personbilsteknik. Inom det industritekniska programmet erbjuds inriktningen svetsteknik och inom VVS- och fastighetsprogrammet inriktningarna fastighet, ventilationsteknik samt VVS.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredarna Robert Holmblad, Rut Hård av Segerstad och Sofia Lindstrand.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Eleonor Duvander
Undervisningsråd/föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande i kommunen att nå de nationella målen och bedömer om kommunen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten.

Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Tillsynen inriktas vanligtvis mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen** samt **enskild elevs rätt**. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys görs i vissa fall en begränsad tillsyn som inte omfattar alla områden.

Skolinspektionens tillsyn avser att visa i vilken utsträckning kommunens verksamhet inom de granskade områdena och vid den aktuella tidpunkten, *avviker* från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Den avser alltså inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i kommunens skolväsende.

Enligt övergångsbestämmelserna i lag om införande av skollagen samt i skolförordningen ska vissa bestämmelser om betyg i 2010 års skollag och 2011 års skolförordning inte tillämpas för elever i årskurs 9 under läsåret 2011/2012. Istället gäller bestämmelser i 1994 års grundskoleförordning. Enligt övergångsbestämmelsen i förordning om den nya läroplanen (Lgr 11) ska förordningen om 1994 års läroplan (Lpo 94) fortsätta gälla för elever i årskurs 9 i grundskolan under läsåret 2011/2012. Till följd av övergångsbestämmelserna redovisas även de bestämmelser som gäller för elever i årskurs 9 i författningshänvisningarna.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den aktuella skolan redovisas.¹ Skolinspektionens bedömning av kommunens ansvarstagande för förskola och annan pedagogisk verksamhet, fritidshem och vuxenutbildning redovisas i separata beslut. Iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen sammanställs i ett beslut (kommunbeslut).

Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat, samt på den information som inhämtas via intervjuer och observationer under Skolinspektionens besök i verksamheten. I underlaget ingår också en enkätundersökning riktad till elever, föräldrar och personal genomförd i Skolinspekt-

¹ Samtliga beslut går att finna på Skolinspektionen hemsida: www.skolinspektionen.se.

ionens regi.² Även information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Vid förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

Företrädare för kommunen ges möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter innan Skolinspektionen fattar beslut. Alla beslut kompletteras också med en muntlig återrapportering till företrädare för kommunen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor/förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som har vidtagits i kommunen, på skolorna och i övriga verksamheter inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

² Resultat från enkätundersökningen återfinns för respektive skola i Skolverkets databas SIRIS, se www.skolverket.se.